

אלו טרפות פרק שלישי חולין

מ.מ.

עין משפט נר מצוה

ק"ו א ב מ"י פ"ו מהל' שמיטה ה"י"ב סמג עש"נ ס"ג ע"ד סי' מה ע"ק ח:
 ק"ח ג מ"י ש"ס (פ"ה) [פ"ו] הלכה טו סמג ש"ס ע"ד סי' מה ע"ק ח:
 ק"ט ד מ"י ש"ס [פ"ו] הלכה ז סמג ש"ס ע"ד סי' מה ע"ק ט:
 ק"ב ה ו מ"י פ"ו מהל' שמיטה ה"י"ב סמג ע"נ ס"ג ע"ד סי' מה ע"ק ח:
 ק"ג ו מ"י ש"ס [פ"ו] הלכה טו סמג ש"ס ע"ד סי' מה ע"ק ט:
 ק"ד ז מ"י ש"ס [פ"ו] הלכה טו סמג ש"ס ע"ד סי' מה ע"ק ט:

אבל דויהא מבוע בוע. פירש הקונטרס ולמאן דחייש במחט חייש נמי הכל ואם כן הוה ללא כהלכתא דקיימא לן הלכתא כרבי יוחנן דמכשיר לעיל אבל נראה דלפילו רבי יוחנן במחט הוא דמלין שזאתה דרך הסמפונות אבל קשימא דזיתא שהס גסים ואינן יכולין לצא זריוות דרך הסמפונות חיישין שמה ניקבה הושט וחור ונכנס ככנד: **בהניום** נהגו בו היתר. ה"ה ישראלים וכהנים דנקט לפי שהקבה ניתנה לכהנים פעם **מאי** מסייע כהני. דמשום פעם אחת לא היה קוראיו מסייע כהני: **והקדוש** ברוך הוא מסכים ע"י ידם. ולרבי ישמעאל לא אינטרין קרא להכי דפשיטא דמסכים כיון שזוהי להם לנצח:

עוזי זית הכוסות. צוקף הכרס שקורים פנ"ל יש צו שעשוי ככזוב ושפת דופנו כפולה שתי דפנות אדוקין זו צו ושומן מתצדן וקורין לו דובולין: **מלד אחד**. שנקבה את דופן הפנימית ולא נקבה את השנית: **כשרה**. שחזרתה מגינה עליה: **משיי לדין**. שנקבה אז השנית ויאלה לחלל הגוף: **טרפה**. ולא אמרינן היכל ללא נקבה אלא זאת האחת אי קופא לזר שנמלאת קופא שלה תמונה גדופן ופיה כולה בתוך הכרס ודאי נמצחן נכנסה שנקבה את הושט וכן כרס או דקין וזאת לחלל הגוף ומשם חורה ונכנסה לעוזי זית הכוסות ועזרה כזר כולה את הדופן החיצון ולא הספיקה קופא שלה לעזור את דופן הפנימי דאי מצפניס צאתה ועכשיו היא מתחלת ללאת דרך עוזי זית הכוסות אין דרך הקופא לנקב וינמא טרפה אלא מדקתה שזרה שמעינן מינה כל היכל גומלינו למינר סמפונא נקט ועל כגון הכא ד"ל דרך הושט צאת עד הלום ועכשיו היא מתחלת לנקב ואפילו קופא לזר לא טרפינן: **אולנין ומשקין דחוקה**. ומתוך הדחק נכנסה קופא שלה בצשר הילכך אע"ג דקופא לזר הואיל ולא חזינן נקב יואל לחוך כשרה: **הואל מר ערף**. דקסדר נקביה נקבי שלא נכנסה אלא דרך הושט ונקבה כרס או וושט או דקין ויזתה: **מכשר**. כיון דסמפונא (א) אישתכח אמרינן מי מיכוונה להכנס בסמפון זה אלא דרך הקנה נכנסה והקנה וקנה כזר סמוכין זה לזה צהתחלקן סמון לריאה וגם קנה הלז וקנה הכזר מתחלקין לסמפונות זו ברישאן האחד ויזיל שצנכסה מסמפוניו (ב) הכזר לסמפוני קנה הכזר ומשם עלתה לכזר דרך הסמפונות: **שקילו גלימא דטרופא**. שהאליהו לללצים: **קשייתא**. גרעין של תמרה: **סימפונא**. דכזר נקט ועל. דרך הקנה נכנסה דאי דרך הושט נכנסה אינה ראויה לנקב כלום וללאת משם ולחזור וליכנס כאלו דרך נקב: **אע"ג דלא נפקא**. שאינה יכולה ללאת דרך הסמפון כשרוצין להוציאה לפי שהסמפון דחוק: **מידבל הוא דריבל**. על ידי נעווע שנענעה הבהמה בהליכתה ימים רבים נכנסה תמיד מעט מעט במקום דחוק שאינה יכולה עכשיו ללאת. מירבל לשון כזרה שמנענעת אותה כמו אייתי ארבלה וקמרבבל צאלו מליחות (ג' מ"ו):

שיטה מקובצת

א) משיי צדין שנקבה גם השנית: ב) דלא נקבה אלא האחת אי קופא: ג) כל היכל גומלינו למינר: ד) מתחלקין לסמפונות בריאה בראשן ויזיל שצנכסה: ה) מיבוע בוע כחוט ומאן: ו) כשמערינן עמה סמנים המאירים: ז) קורעת הריא בצפניו: ח) ומישיבת האחרונים פסקו ההלכות הללו: ט) ישמעאל כהנא מסייע כהני דר"י כהן היה דהיינו ר"י ישמעאל בן אלישע כ"ג ומסייע כהנים המיד הוא עורין:

רבינו גרשום

אי אחריו לגאו דואי אחריו לא נקב שאין חירוד באחריו אלא דאי סימפונא נקט ועייל: מאי שנא מהא דהניא כ"י מצד אחד דלא נקב חוץ: משני צדדים נוקב עד חוצה. ולא אמרינן ניהוי אי קופיה לגאו כ"י כולומר למה מצד אחד כשרה ניהוי אי קופיה לבר אע"ג דלא נקב אלא מצד אחד ניהוי נקבי נקב ועייל וליהוי טרפה. התם אידי דאיכא אולכין ומשקין כ"י כולומר היכא דלא נקב אלא מצד אחד אמרינן קופיה לגאו הוה וידידי דאיכא אולכין ומשקין דחוקה ואפכוה קופיה לבר אבל ככבדאי התם חזינן אי קופיה לבר אי קופיה לגאו: ההיא קשייתא דאישתכח במרה קשייתא דהמרי: אע"ג דלא נפקא מירבל הוא דקא רביל כלומר הא דאי גסה היא ולא מצי לנקובי אלא סימפונא נקט ועייל ולא אמרינן ניהוי אי יכלא למנקב דרך סימפון דאי יציילא דרך סימפון ואי לא מצי למיפק לא עיילא דרך סימפון אלא אע"ג דלא נפקא דרך סימפון הרי זה כצורות דקין שבכבדאי דוחק שוכרין אותה יוצאין הצורות מרוב הדוחק ואם רוצה אדם להוציא דרך אותו חור אין יכול להוציאה אף הכא נמי מרוב הילוך שהולכת בהמה בכל עת מנענעת אותה קשייתא ונכנסה דרך סימפון: איבעיא להו לאכול או לסמפון כלומר שמיבישין אותה ועושין מהנה סמנין לרפואה. אלא לאו לסמפון דיקרה היא לעיני סמנין שאין יודעין בני אדם לעשותה סמנין אחד מאלף: מי

המזכרים את ישראל מתזכרין כדליתא זירושלמי דזכרות דההוא עובד כוכבים דיהיב שלמא לרבי ישמעאל אמר לו מלתך כזר אמורה פירוש איני לריך להחזיר לך שלום שזכרתך כמותה מואזכרה מזכריך: **שאמר** משום אבותיו מאי היא דתניא ב'ו'. פירוש קצלה הימה צידו של רבי אושעיא לרבי ישמעאל משום אבותיו המיר אבל לא מתוך צרייתא זו דקדק ולא גרסינן דצרי רבי ישמעאל שאמר משום אבותיו אלא דצרי רבי ישמעאל סתם דהא צמקתא מהפסיקין ליה ומפרש דמשום אבותיו דקאמר רבי אושעיא היינו משום אבותיו וליה לא ס"ל דהא דקאמר הכא שאמר משום אבותיו מאי היא היינו אותם צרייתא שמתיר רבי ישמעאל חלז הקיבה שאתה אומר שהוא משום אבותיו מאי היא: **להציא** בר תחליפא א"ר ירמיה בר אבא עד שתינקב לסמפון גדול ויתב רב אחא בר אבא קמיה דרב הונא ויתב וקאמר אמר רבי מלך א"ר יהושע בן לוי הלכה כר"ש א"ל מלך ערבאה קאמרת אין הלכה כר"ש קאמר כי סליק רבי זירא אישכחיה לרב ביבי דיתיב וקאמר א"ר מלך א"ר יהושע בן לוי הלכה כר"ש א"ל חיי דמר דאנא ורבי חייא בר אבא ורב אסי איקלעינן לאתריה דרבי מלך ואמרי ליה אי אמר מר הלכה כרבי שמעון ואמר לן אין הלכה כר"ש אמרי ואת מה בידך א"ל הכי א"ר יצחק בר אמי אריב"ל הלכה כר"ש ואין הלכה כרבי שמעון: ניקבה הקבה: אמר רבי יצחק בר נחמני א"ר אושעיא חלב שע"ג קבה כהנים נהגו בו היתר כרבי ישמעאל שאמר משום אבותיו וסימנין ישמעאל כהנא מסייע כהני מאי היא דתניא יכה תברכו את בני ישראל רבי ישמעאל אומר למדנו ברכה לישראל מפי כהנים לכהנים עצמן לא למדנו כשהוא אומר ואני אברכם הוי אומר כהנים מברכין לישראל ומפי כהנים מברכין לישראל ואתה אברכם הוי אומר מפי כהנים מברכין לישראל והקדוש ברוך הוא מברך לישראל ואתה אברכם הוי אומר מפי כהנים מברכין לישראל והקדוש ברוך הוא מסכים על ידם אלא רבי עקיבא ברכה לכהנים מנא ליה אמר רב נחמן בר יצחק ²מואברכה מברכין ומאי מסייע כהני דמוקי לה לברכת כהנים במקום ברכה דישאל רבי ישמעאל שאמר משום אבותיו מאי היא דתניא י³את (א) כל החלב אשר על הקרב

המזכרים את ישראל מתזכרין כדליתא זירושלמי דזכרות דההוא עובד כוכבים דיהיב שלמא לרבי ישמעאל אמר לו מלתך כזר אמורה פירוש איני לריך להחזיר לך שלום שזכרתך כמותה מואזכרה מזכריך: **שאמר** משום אבותיו מאי היא דתניא ב'ו'. פירוש קצלה הימה צידו של רבי אושעיא לרבי ישמעאל משום אבותיו המיר אבל לא מתוך צרייתא זו דקדק ולא גרסינן דצרי רבי ישמעאל שאמר משום אבותיו אלא דצרי רבי ישמעאל סתם דהא צמקתא מהפסיקין ליה ומפרש דמשום אבותיו דקאמר רבי אושעיא היינו משום אבותיו וליה לא ס"ל דהא דקאמר הכא שאמר משום אבותיו מאי היא היינו אותם צרייתא שמתיר רבי ישמעאל חלז הקיבה שאתה אומר שהוא משום אבותיו מאי היא: **להציא** בר תחליפא א"ר ירמיה בר אבא עד שתינקב לסמפון גדול ויתב רב אחא בר אבא קמיה דרב הונא ויתב וקאמר אמר רבי מלך א"ר יהושע בן לוי הלכה כר"ש א"ל מלך ערבאה קאמרת אין הלכה כר"ש קאמר כי סליק רבי זירא אישכחיה לרב ביבי דיתיב וקאמר א"ר מלך א"ר יהושע בן לוי הלכה כר"ש א"ל חיי דמר דאנא ורבי חייא בר אבא ורב אסי איקלעינן לאתריה דרבי מלך ואמרי ליה אי אמר מר הלכה כרבי שמעון ואמר לן אין הלכה כר"ש אמרי ואת מה בידך א"ל הכי א"ר יצחק בר אמי אריב"ל הלכה כר"ש ואין הלכה כרבי שמעון: ניקבה הקבה: אמר רבי יצחק בר נחמני א"ר אושעיא חלב שע"ג קבה כהנים נהגו בו היתר כרבי ישמעאל שאמר משום אבותיו וסימנין ישמעאל כהנא מסייע כהני מאי היא דתניא יכה תברכו את בני ישראל רבי ישמעאל אומר למדנו ברכה לישראל מפי כהנים לכהנים עצמן לא למדנו כשהוא אומר ואני אברכם הוי אומר מפי כהנים מברכין לישראל ומפי כהנים מברכין לישראל ואתה אברכם הוי אומר מפי כהנים מברכין לישראל והקדוש ברוך הוא מברך לישראל ואתה אברכם הוי אומר מפי כהנים מברכין לישראל והקדוש ברוך הוא מסכים על ידם אלא רבי עקיבא ברכה לכהנים מנא ליה אמר רב נחמן בר יצחק ²מואברכה מברכין ומאי מסייע כהני דמוקי לה לברכת כהנים במקום ברכה דישאל רבי ישמעאל שאמר משום אבותיו מאי היא דתניא י³את (א) כל החלב אשר על הקרב

(א) [עין חו"ס] לעיל מד: ד"ה הכי ויע"ע חו"ס ע"ו. ח' קמ"ה השל"ס. (ב) [ע"ל ר"ב] אלא נר מן ק' אומא כר"ל"ש וי"מ מפרשי ד"ה אה"ה. (ג) [ע"ל ט"ו]. (ד) [לעיל ג' ע"ש]. (ה) [מוספתא ספ"ט ע"ש]. (ו) [ע"ל ו' ח"ל רש"י]. (ז) [ע"ל ו' ח"ל רש"י]. (ח) [ע"ל ו' ח"ל רש"י]. (ט) [ע"ל ו' ח"ל רש"י]. (י) [ע"ל ו' ח"ל רש"י]. (יא) [ע"ל ו' ח"ל רש"י]. (יב) [ע"ל ו' ח"ל רש"י]. (יג) [ע"ל ו' ח"ל רש"י]. (יד) [ע"ל ו' ח"ל רש"י]. (טו) [ע"ל ו' ח"ל רש"י]. (טז) [ע"ל ו' ח"ל רש"י]. (יז) [ע"ל ו' ח"ל רש"י]. (יח) [ע"ל ו' ח"ל רש"י]. (יט) [ע"ל ו' ח"ל רש"י]. (כ) [ע"ל ו' ח"ל רש"י]. (כ"א) [ע"ל ו' ח"ל רש"י]. (כ"ב) [ע"ל ו' ח"ל רש"י]. (כ"ג) [ע"ל ו' ח"ל רש"י]. (כ"ד) [ע"ל ו' ח"ל רש"י]. (כ"ה) [ע"ל ו' ח"ל רש"י]. (כ"ו) [ע"ל ו' ח"ל רש"י]. (כ"ז) [ע"ל ו' ח"ל רש"י]. (כ"ח) [ע"ל ו' ח"ל רש"י]. (כ"ט) [ע"ל ו' ח"ל רש"י]. (ל) [ע"ל ו' ח"ל רש"י].

תורה אור השל"ס

1. דבר אל אהרן וג' 2. ואברכה מברכין ומקלקלן אהרן וג' 3. וקרבן מנחה השלמים אשה ל' את החלב המבסחה את הקרב ואת כל החלב אשר על הקרב: ויקרא ג ג

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמורה להא קמיה דמר ויזתה: (ב) שם דתניא את התלז כ"ל ותיבת כל מתח: (ג) רש"י ד"ה מכשיר כיון דסמפונא רבה אישתכח:

ענין רש"י

פנ"א. בטן. הקיבה הראשונה של מעלי גידה. דובולין. קפל של שומן בקיבת מעלי גידה.

מוסף רש"י

בעובי בית הכוסות. גוף הכרס שקורין פנ"ל יש צו עשוי שקורין דובולין ומטו עשוי כמין טוס. עוזי זית הכוסות דופן כפולה ודוקין הפללו זה זה שגומן (שבת ל' וכו'): סוכה ל"ד. מקום יש כדלש הכרס מוקן להמסך קרוי זית הכוסות שהוא ענין כוס יש צו קביע שפתו עשוי שני כפלים כפולים ודוקין ויזיל ממת חוונה צאלו עשוי ויזיל עשוי להשיל לה נקבה כולו (תשובות טו). מצד אחד. אין הממט נראה אלא מצפניס (שם) שלא ינקב אלא אחד מן הכפלים (שבת טו) תמונה בעשוי ולא ינקב נקב מופלס (סוכה טו). כשברות שאין זה נקב (תשובות טו) שחביו סותמו (שם) שהטיו סותמו (סוכה טו) משני צדין. שנקב משום עשוי שיהיה מופלס (שם) לסימפון (שבת טו). אלמעי שצנכסה (לעיל ח'ה).

תלין או לא תלין כלומר מי אמרינן תטבח נקבה לאחר שחיטה דכשריה אי לא. דהא תלין בואב כלומר זאב שנטל בני מעיים והחזיק כשהן נקובין אמרינן זאב נקבה: בריאה לאחר שחיטה ונקב בריאה ולא ידעינן אי קודם פריש מי הריאה ונקב קודם שחיטה וטרפה אי לאחר שחיטה: מלך ערבאה קאמרת כ"י אנו א' לשום גנאי אלא מאתו יזרא א"ל לר' ביבי בר אבוי: כהנים נהגו בו היתר כ"י ואי פרכת כהני מאן דבר שמייהו משום הדקיבה אזיל לכהנים. ומאי מסייע כהני כלומר כיון דלר' עקיבא ברכה לכהנים מפי ישמעאל